

Examen VMBO-BB
2006

tijdvak 1
woensdag 31 mei
11.30 - 13.00 uur

AARDRIJKSKUNDE CSE BB

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

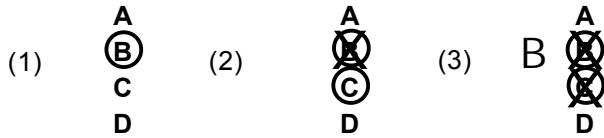
Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 32 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 40 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

● **Meerkeuzevragen**

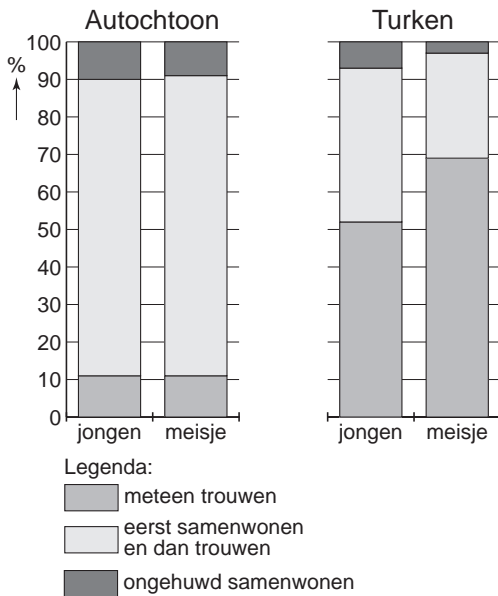
- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens de voorbeelden 2 of 3.

MIGRATIE EN DE MULTICULTURELE SAMENLEVING

diagram 1

Voorkeur van jongeren voor of meteen trouwen, of eerst samenwonen en dan trouwen, of ongehuwd samenwonen

tekst 1

Scholierenonderzoek over trouwen

In 1996 en in 1999 is een scholierenonderzoek over trouwen en samenwonen gehouden. Aan jongeren in de leeftijd van 12-18 jaar werden drie vragen gesteld:

- 1) Wil je in de toekomst meteen trouwen?
- 2) Wil je in de toekomst eerst samenwonen en dan trouwen?
- 3) Wil je in de toekomst ongehuwd samenwonen?

Uit het onderzoek bleek dat er grote verschillen bestaan bij de bevolkingsgroepen van diagram 1.

1p   1   → Hoeveel procent van de Turkse meisjes wil meteen trouwen?

.....

.....

- 1p ○ 2 → Noem een belangrijke reden waarom veel Turkse meisjes ervoor kiezen om meteen te trouwen en niet eerst te gaan samenwonen.

Reden: .....

.....

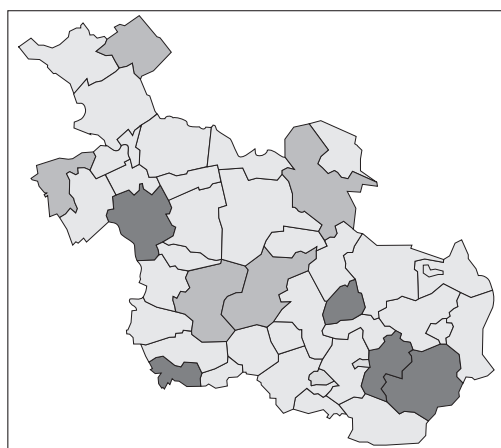
foto 1

Een vertrekkend schip met emigranten in de Rotterdamse haven

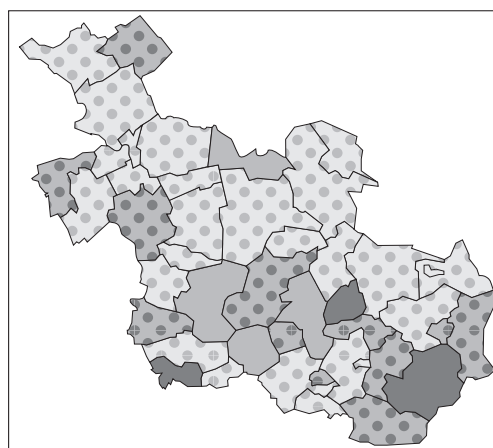
- 1p ● 3 Foto 1 is genomen in de Rotterdamse haven tussen 1950 en 1960.
Op deze foto is een vertrekkend schip met emigranten te zien.
Naar welke landen vertrokken veel emigranten tussen 1950 en 1960?
- A Canada en de Verenigde Staten
  - B China en Indonesië
  - C Duitsland en België
  - D Suriname en de Nederlandse Antillen

kaart 1
Verstedelijking in de provincie
Overijssel, in 1994/1995

Legenda:
verstedelijking
 steden
 verstedelijkt gebied
 overig

kaart 2
Percentage allochtonen in de provincie
Overijssel, in 1994/1995

Legenda:
% allochtonen
 minder dan 0,5
 0,5 - 1,0
 1,0 - 5,0
 meer dan 5,0

ligging kaartfragment

0 50 100 km

- 2p ○ 4 Hieronder staan twee uitspraken over de kaarten 1 en 2 van de provincie Overijssel.
- 1 Hoe groter de verstedelijking, hoe hoger het percentage allochtonen.
  - 2 De meeste zwarte scholen zul je vinden in de gebieden aangegeven op kaart 1 met 'overig'.
- Omcirkel hieronder achter de cijfers 1 en 2 of deze uitspraak juist is of onjuist.

Uitspraak 1: juist / onjuist

Uitspraak 2: juist / onjuist

- 1p ● 5 Veel vaders van Turkse kinderen zijn tussen 1960 en 1979 naar Nederland gekomen. Wat was daarvoor de belangrijkste reden?
- A Er was oorlog in Turkije.
  - B Hier was vrije schoolkeuze.
  - C In Nederland was veel werk in de landbouw.
  - D In Nederland was veel werk in de industrie.

kaart 3

De verdeling van allochtonen over de zeven stadsdelen van Den Haag

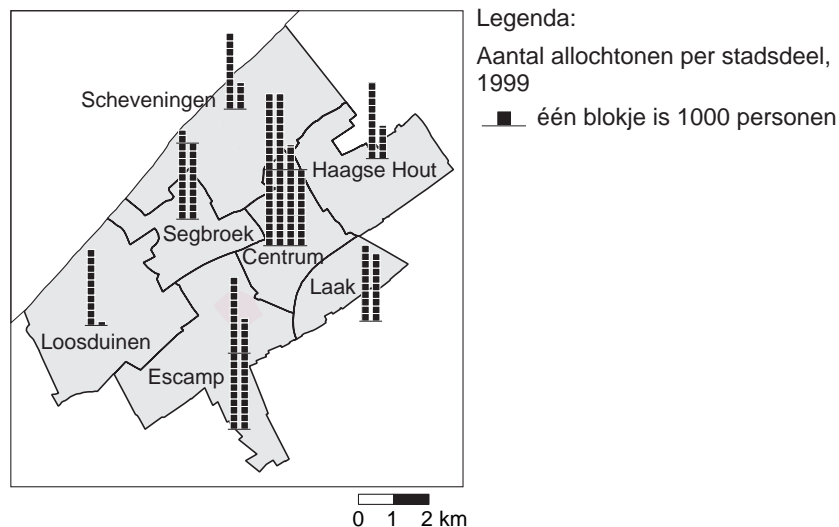

foto 2

Een markt in Den Haag

- 1p ● 6 Den Haag bestaat uit zeven stadsdelen.
Op kaart 3 staat de verdeling van allochtonen over de zeven stadsdelen van Den Haag.
Foto 2 is genomen op een markt in een bepaald stadsdeel in Den Haag.
In welk stadsdeel zal deze foto vrijwel zeker zijn gemaakt?
- A in het stadsdeel Centrum
  - B in het stadsdeel Haagse Hout
  - C in het stadsdeel Loosduinen
  - D in het stadsdeel Scheveningen

Oranjegevoel bindt mensen in kleurrijke buurt Deventer

DEVENTER- 19-6-2004

De Deventer Zaanstraat. Een straat half Nederlands, half buitenlands. Een smeltkroes van culturen. Achter vervelozende deuren wonen Turken, Irakezen, Joegoslaven, een Belg en Nederlanders. Ieder met zijn eigen verhaal.

Die verscheidenheid aan bewoners maakt de Zaanstraat tot een kleurrijke samenleving.

Maar in deze dagen van het Europees voetbalkampioenschap overheerst slechts één kleur het straatbeeld: oranje.

- 2p ○ 7 Naar aanleiding van tekst 2 ontstaat er in de klas een discussie over de Deventer Zaanstraat.

Fuat zegt: "Deze straat ligt vast en zeker in een nieuwbouwwijk aan de rand van Deventer."

Kees zegt: "Deze straat lijkt een goed voorbeeld van integratie van verschillende volkeren."

Safiya zegt: "Deze straat wordt vooral bewoond door mensen die als politiek vluchteling naar Nederland zijn gekomen."

Willem zegt: "Deze straat is een voorbeeld van een multiculturele samenleving in het klein."

→ Welke twee leerlingen hebben gelijk?

1 .....

2 .....

Het verhaal van Arton, een Albanees uit Kosovo

“In 1996, ik was toen vijftien, moest ik in het Servische leger. Dat wilde ik niet, ik wilde niet vechten tegen mijn eigen volk. Ik ben toen gevlucht. In een vrachtwagen, de grens over. De reis was met meerdere mensen, maar zonder mijn familie of vrienden. Eenmaal in Nederland werd ik gedropt in Breda. Ik kende niemand, wist niet waar ik naar toe moest. Uiteindelijk heb ik het aan een vrouw op straat gevraagd. Zij begreep dat ik een vluchteling was en heeft toen op een papiertje geschreven waar ik naar toe moest. Ik moest naar het opvangcentrum in Rijsbergen, vlakbij Breda.”

2p   ○   **8**   Hieronder staan vier begrippen die betrekking hebben op allochtonen in Nederland.

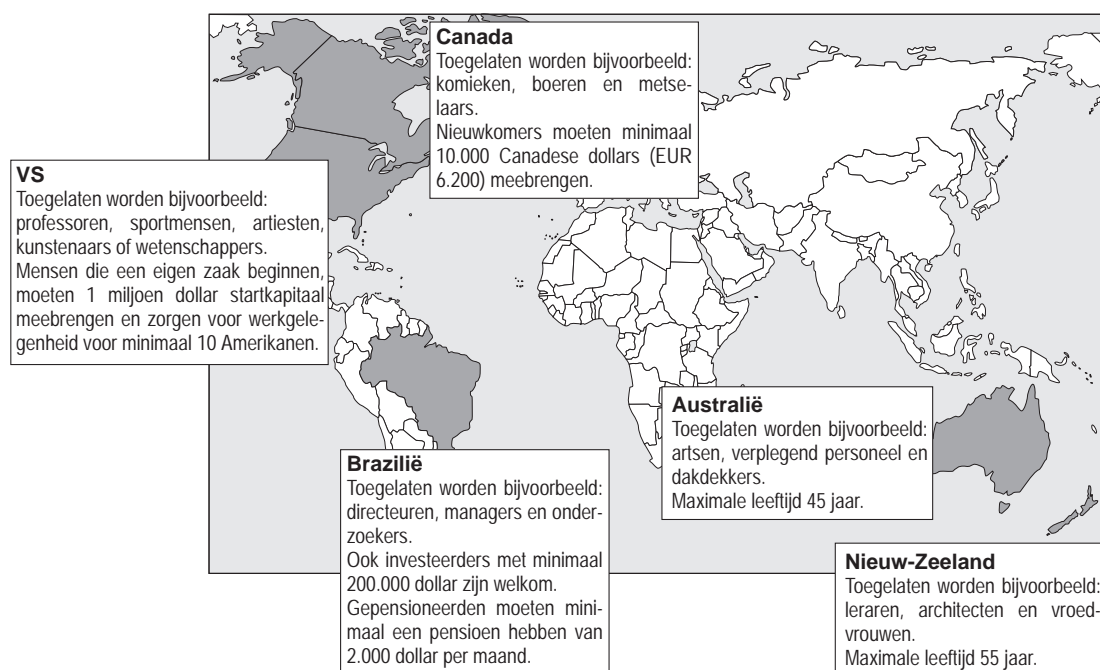
- arbeidsmigrant
- asielzoeker
- economische vluchteling
- politieke vluchteling

→ Welke twee van bovenstaande begrippen zijn van toepassing op Arton?

1 .....

2 .....

Belangrijke ..... X ..... voor Nederlanders in 2004

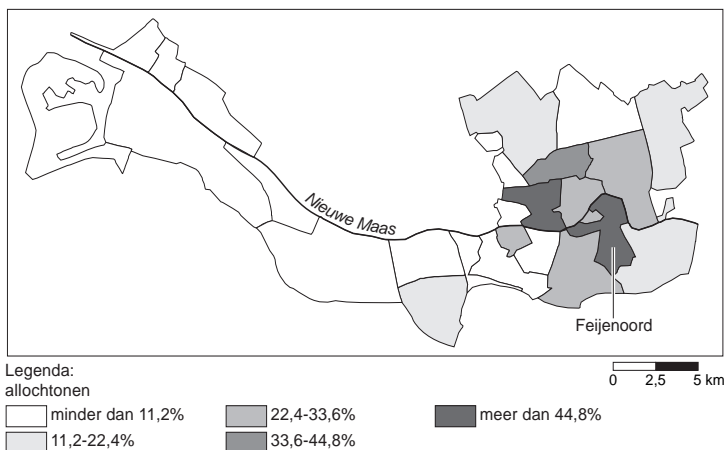

- 1p ● 9 Boven kaart 4 staat een kop. Er is een woord weggelaten. Welk woord moet er op de stippellijn bij ...X... worden ingevuld?
- A emigratielanden
B immigratielanden

- 1p ● 10 Naar aanleiding van kaart 4 ontstaat er in de aardrijkskundeles een discussie in klas 4 VMBO.
- Antonio zegt: "In de donker gekleurde landen op kaart 4 is iedereen welkom als je maar de taal van het land spreekt."
- Carmen zegt: "In de donker gekleurde landen op kaart 4 heeft men vooral graag Nederlanders die een vakopleiding en voldoende geld hebben."
- Kira zegt: "In de donker gekleurde landen op kaart 4 heeft men vooral behoefte aan Nederlanders die met pensioen zijn en/of de taal van het land goed spreken."
- Welke leerling heeft gelijk?
- A Antonio
B Carmen
C Kira

kaart 5
Spreiding allochtonen in Rotterdam

2p   11 De wijk Feijenoord (zie kaart 5) is een typisch voorbeeld van een achterstandswijk.

Een aantal mogelijke kenmerken zijn:

- V vooral koopwoningen
- W weinig openbaar groen
- X veel mensen met lage inkomens
- Y veel werkloosheid
- Z veel vrijstaande woningen

→ Welke drie kenmerken zijn van toepassing op de wijk Feijenoord?

- 1 .....
- 2 .....
- 3 .....

Huwelijksmigratie als het grootste probleem voor integratie

Het grootste deel van de Turken en Marokkanen trouwt met iemand uit Turkije of Marokko. Twee voorbeelden hiervan zijn Mustafa en Huriye.

- 2p ○ **12** Mustafa, die in Utrecht woont en getrouwd is met een vrouw uit Turkije, zegt: “Dat is logisch. Alle vrouwen uit Turkije hebben een veel betere opleiding gevolgd dan Nederlandse vrouwen.”
Huriye, die ook in Utrecht woont en getrouwd is met een man uit Marokko, zegt: “Dat is logisch. Marokkaanse mannen hebben een veel betere opleiding gevolgd dan Nederlandse mannen.”
→ Zet achter de namen Mustafa en Huriye of deze uitspraak juist is of onjuist.

Mustafa: juist / onjuist

Huriye: juist / onjuist

- 1p ● **13** Veel allochtone mannen trouwen met een vrouw die zij ophalen in hun vaderland. Dat levert de nodige problemen op bij het integreren in de Nederlandse samenleving. Welke van de onderstaande vrouwen zal waarschijnlijk de minste problemen ondervinden bij het integreren in de Nederlandse samenleving?
A Leyla uit Marokko
B Rosa uit Suriname
C Semra uit Turkije
- 1p ● **14** De leerlingen van de Basisberoepsgerichte Leerweg van het Carmel College Salland bereiden zich voor op het aardrijkskunde-examen. Tijdens de behandeling van het onderwerp ‘Migratie en de multiculturele samenleving’ maakt hun docent de volgende opmerking:
“Tussen 1970 en 1999 zijn bijna drie miljoen allochtonen naar Nederland gekomen.”
Welk kenmerk is van toepassing op deze allochtonen die tussen 1970 en 1999 naar Nederland zijn gekomen?
A Zij waren allemaal hogeschoold.
B Zij wonen vooral in de noordelijke provincies.
C Zij wonen vooral in de steden.

foto 3
Straatbeeld jaren 60

foto 4
Straatbeeld omstreeks 2000

- 1p   **15** Het straatbeeld van veel grote steden is veranderd (zie de foto's 3 en 4).
→ Geef hiervoor een reden.

Reden .....

.....

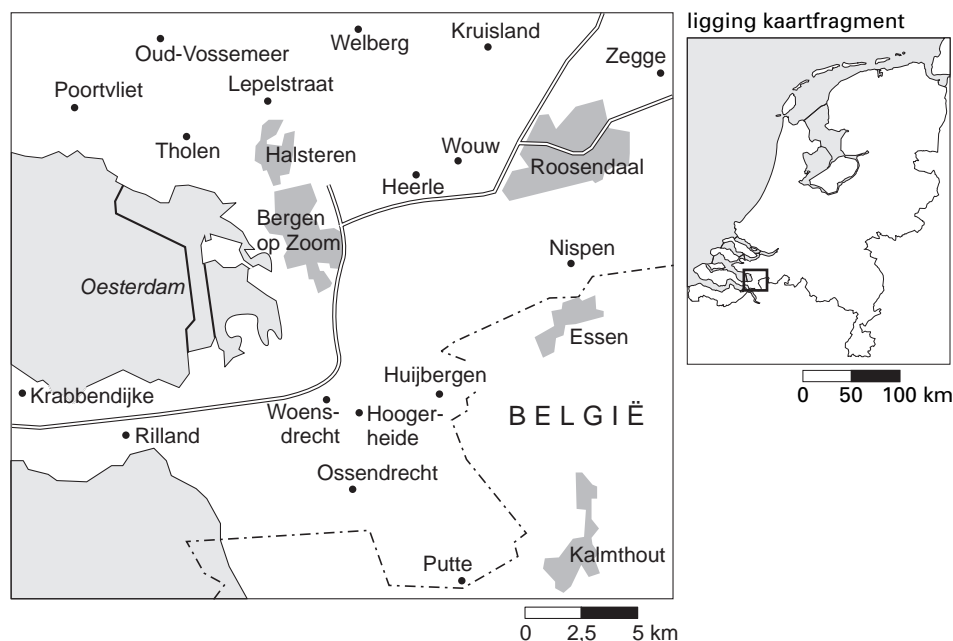
tekst 5

Verdeling leerlingen over verschillende scholen

De Nederlandse regering denkt erover om in de grote steden de allochtone leerlingen beter te verdelen over de verschillende scholen. Als dat gebeurt, dan worden alle scholen in de grote steden voor eenderde wit en tweederde zwart.

- 1p ● **16** Naar aanleiding van tekst 5 ontstaat er in de klas een discussie.
- Jamila zegt: "Ik denk dat heel veel allochtonen dan de stad verlaten en gaan wonen in de randgemeenten."
- Karim zegt: "Ik denk dat heel veel autochtonen dan de stad verlaten en gaan wonen in de randgemeenten."
- Loes zegt: "Ik denk wel dat heel veel allochtonen dan van de Randstad naar Noord-Nederland verhuizen."
- Wout zegt: "Ik denk wel dat heel veel autochtonen dan van de Randstad naar Noord-Nederland verhuizen."
- Wie van de leerlingen heeft waarschijnlijk gelijk?
- A Jamila
  - B Karim
  - C Loes
  - D Wout

kaart 6
Deel van Noord-Brabant

- 1p ● 17 Bas, Marc en Sander wonen in Hoogerheide, een dorp met 7.500 inwoners. Op 10 km afstand ligt de stad Bergen op Zoom met 60.000 inwoners. Tijdens de les spreken zij over het voorzieningenniveau. Bas zegt: "In Hoogerheide zijn even veel voorzieningen als in Bergen op Zoom, ook al is het maar een dorp." Marc zegt: "Het voorzieningenniveau van een plaats heeft niets te maken met het aantal inwoners van die plaats." Sander zegt: "Bergen op Zoom heeft meer voorzieningen, want het is een stad." Wie heeft er gelijk?
- A** Bas
B Marc
C Sander

Tandartspraktijk verhuist naar oud schoolgebouw

HOogerheide -
Tandartspraktijk W. van Geest verhuist begin volgend jaar naar het oude schoolgebouw aan de Plesmanlaan in Hoogerheide.

Deze school kwam leeg door verhuizing naar een nieuw gebouw.

“De komende tijd ga ik kijken of ik de praktijk kan uitbouwen. Ik wil er in ieder geval op korte termijn een tandarts bij hebben”, zei tandarts van Geest.

- 1p ● **18** Uit tekst 6 blijkt dat deze tandarts een praktijk gaat beginnen in een oud schoolgebouw. In deze tekst staan twee soorten van zorg genoemd: tandarts en school. Deze twee soorten van zorg zijn
- A** vooral bestemd voor de bewoners van Hoogerheide.
  - B** alleen bestemd voor de bewoners van Bergen op Zoom.
  - C** zowel bestemd voor de bewoners van Bergen op Zoom als van Hoogerheide.
- 1p ● **19** Er werkt nog geen mondhygiëniste in Hoogerheide. Een mondhygiëniste is iemand die een deel van de werkzaamheden van de tandarts overneemt. In het schoolgebouw is plaats voor haar. Als zij er bij komt, wat gebeurt er dan met het voorzieningenniveau in Hoogerheide?
- A** Het voorzieningenniveau verandert niet.
  - B** Het voorzieningenniveau wordt hoger.
  - C** Het voorzieningenniveau wordt minder.
- 1p ● **20** Pieter en Marja wonen met hun kinderen in een moderne rustige woonwijk, met voldoende parkeerruimte en mooie speelweiden voor de kinderen. De woonwijk is pas drie jaar geleden gebouwd. Murat en Anissa wonen in een oude stadswijk met veel geluidsoverlast. Hun woning is gebouwd in 1960, naast een machinefabriek. Een aantal begrippen staat in deze twee voorbeelden van woonwijken. Welke twee begrippen dragen bij aan een prettig leefklimaat van de wijk?
- A** Er is geluidsoverlast van de fabriek en voldoende parkeerruimte.
  - B** Er is geluidsoverlast van het verkeer en er zijn speelweiden.
  - C** Het is er rustig en er is voldoende parkeerruimte.

foto 5

Spelen op een halfpipe

- 2p   **O 21**   Pieter en Jaap zijn alle twee zeer ervaren skaters in de halfpipe (zie foto 5).
Ze zijn erg blij dat de gemeente na lang aandringen in hun wijk een mooie halfpipe heeft
gebouwd.
Recht tegenover deze halfpipe is een bejaardenwoning.
Daar wonen meneer en mevrouw Smeets.
Meneer Smeets vindt dat de leefbaarheid van de woonomgeving hierdoor is verslechterd.
Mevrouw Smeets vindt dat de leefbaarheid van de woonomgeving hierdoor juist is
verbeterd.
→ Geef eerst een argument voor meneer Smeets en daarna een argument voor
mevrouw Smeets.

Meneer Smeets vindt: .....

.....

Mevrouw Smeets vindt: .....

.....

- 1p ● **22** Medische zorg is voor iedereen belangrijk.
Bijna iedere inwoner van Nederland heeft nog steeds een eigen huisarts.
De meeste patiënten wonen op een afstand van
A 0 - 10 km van hun huisarts.
B 10 - 20 km van hun huisarts.
C 20 - 30 km van hun huisarts.
D meer dan 30 km van hun huisarts.
- 1p ● **23** Naast kleinere ziekenhuizen zijn er ook academische ziekenhuizen.
Zij zijn een onderdeel van een universiteit.
Daar worden ingewikkelde operaties of onderzoeken verricht.
Een voorbeeld van een academisch ziekenhuis is het UMC in Utrecht.
Het UMC heeft
A alleen patiënten die in de stad Utrecht wonen.
B alleen patiënten die in de provincie Utrecht wonen.
C patiënten die in geheel Nederland wonen.
- 1p ● **24** Wethouder Velterop vindt dat er te weinig aandacht is voor de culturele voorzieningen in zijn gemeente.
Hij wil dit verbeteren en stelt € 25.000,-- ter beschikking aan een culturele instelling.
Aan welke instelling zal hij dit bedrag van € 25.000,-- dan willen besteden?
A een bejaardenhuis
B een bibliotheek
C een supermarkt
D een ziekenhuis
- 1p ● **25** Wethouder Dielens wil dit bedrag van € 25.000,-- liever uitgeven aan de gezondheidszorg in haar gemeente.
Aan welke instelling zal zij dit bedrag van € 25.000,-- dan willen besteden?
A een basisschool
B een bibliotheek
C een kleuterbureau
D een supermarkt

- 1p ● **26** Veel mensen wonen in een dorp, maar werken vaak in een stad.
Deze stad ligt soms wel 50 tot 100 km van hun woonplaats verwijderd.
Ze vinden het heerlijk wonen in hun dorp, want het is daar veel rustiger dan in de stad.
Ze reizen dus dagelijks heen en weer.
Deze mensen noemen we
- A allochtonen.
  - B autochtonen.
  - C forensen.
  - D migranten.
- 1p ● **27** In de kleine dorpen verdwijnen steeds meer winkels, omdat veel mensen de wekelijkse boodschappen in de stad vlakbij gaan halen.
In sommige dorpen is zelfs geen winkel meer.
De winkels zijn gesloten omdat
- A de bereikbaarheid is afgenomen.
  - B de drempelwaarde niet meer gehaald werd.
  - C het forensisme is toegenomen.

tekst 7

Langer leven

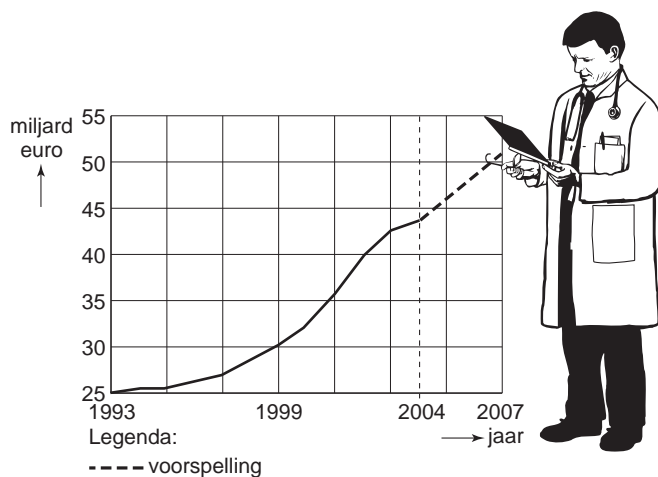
Wat verlengt de levensduur?

- gezond eten
- veel bewegen
- goed gewicht
- niet roken
- weinig stress
- positief denken

- 1p ● **28** In tekst 7 staan zes verschillende punten genoemd die de levensduur kunnen verlengen. Bovenstaande punten zijn belangrijk voor
- A** kinderen.
  - B** jongeren.
  - C** ouderen.
  - D** alle leeftijdsgroepen.

grafiek 1
Stijging van de kosten van de zorg

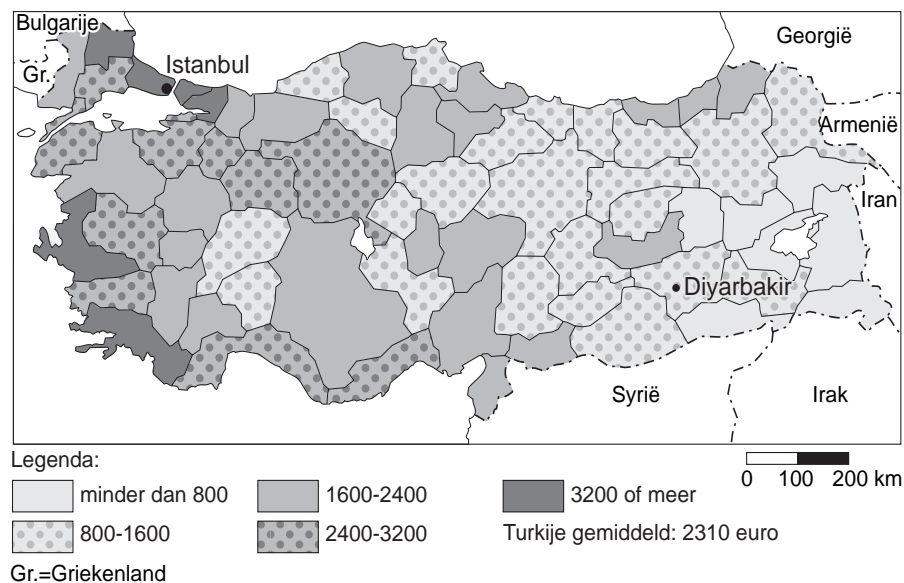
- 2p ○ **29** In de bovenstaande grafiek zie je dat de kosten van de zorg erg hard stijgen. Hieronder staan twee redenen voor deze grote stijging.
- 1 Mensen in Nederland worden steeds ouder en hebben steeds meer zorg nodig.
  - 2 Specialisten kunnen steeds ingewikkelder operaties uitvoeren waardoor de zorg steeds duurder wordt.
- Omcirkel hieronder achter de cijfers 1 en 2 of deze uitspraak juist is of onjuist.

Uitspraak 1: juist / onjuist

Uitspraak 2: juist / onjuist

kaart 7

Turkije, BNP in euro per inwoner per provincie in 1996

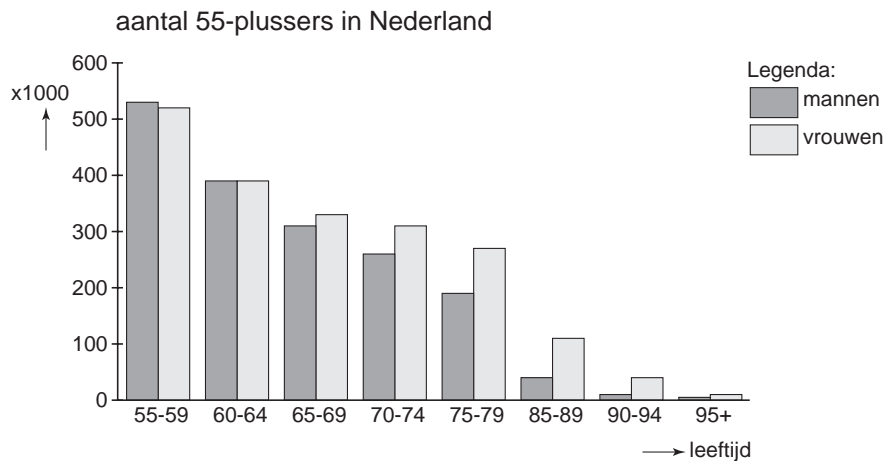
- 2p ○ 30 De welvaart in een gebied kun je bepalen aan de hand van het Bruto Nationaal Product (BNP).
Een gebied met een hoog BNP is meestal welvarend.
Hoe welvarender een gebied is, des te beter is de gezondheidszorg.
Hieronder staan twee uitspraken over kaart 7.
- 1 In het oosten van Turkije wordt meer uitgegeven aan de gezondheidszorg dan in het westen van Turkije.
  - 2 In Istanbul zal de zuigelingensterfte lager zijn dan in Diyarbakir.
- Omcirkel hieronder achter de cijfers 1 en 2 of deze uitspraak juist is of onjuist.

Uitspraak 1: juist / onjuist

Uitspraak 2: juist / onjuist

- 1p ● 31 Mariska, Petra en Sigrid hebben het over de verzorging van ouderen in Nederland en Turkije.
Zij hebben een verschillende mening.
Mariska zegt: "Ik denk dat het percentage ouderen dat in Turkije in verzorgingstehuizen woont veel hoger is dan in Nederland."
Petra zegt: "Ik denk dat het percentage ouderen dat in Nederland in verzorgingstehuizen woont veel hoger is dan in Turkije."
Sigrid zegt: "Ik denk dat het percentage ouderen dat in Nederland in verzorgingstehuizen woont even hoog is als in Turkije."
Wie heeft er gelijk?
- A Mariska
  - B Petra
  - C Sigrid

diagram 2
Vier miljoen ouderen

- 1p ● 32 Diagram 2 laat het aantal 55-plussers zien in Nederland.
Welke uitspraak over diagram 2 is juist?
- A Bij de groep van 85 - 89 zijn er ruim twee keer zoveel vrouwen als mannen in Nederland.
  - B Het aantal 55-plussers in Nederland zal in de komende tien jaar dalen.
  - C Mannen worden gemiddeld ouder dan vrouwen.